

УДК 37.016:001(09).001.76(082)

В.І. БАТАЛКІНА, К.О. АНДРЕЄВА

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА “ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ”

У статті висвітлено питання щодо напрямку діяльності Запорізького музею-галереї прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай у приміщенні, яке має історичне значення. Зауважено на актуальності роботи приватного музею-галереї з метою збереження історії архітектури краю. Вивчено розвиток керамічного виробництва як одну зі складових історії розвитку науки й техніки регіону. Розглянуто паралельну освіту в музеї технічного профілю. Визначено найважливіші принципи роботи музею – творчий розвиток і формування особистості з метою втілення історичних надбань у новітніх технологіях.

Ключові слова: музей, дизайн, історія, комунікація, наука, технологія, паралельна освіта.

Популяризація науки на початку ХХІ ст. виникла у вигляді інноваційних проектів – це нові діалоги між науковими інститутами, університетами та суспільством. Комунікація науки й суспільства – важливий чинник у розвитку взаємодії науки й суспільства на початку третього тисячоліття. Створюючи нову річ, дизайнер надає їй нової форми, яка найбільше відповідає функції та призначенню предмета. При проектуванні приміщення, яке має історичне значення, родинного музею-галереї необхідно було: використати життєвий досвід і знання, щоб старовинне приміщення функціонувало як об’єкт із збереження історії Запорізького краю; зберегти архітектурний задум забудовника; органічно поєднати форму (цегельне склепіння), колір і матеріал цегли; поєднати минуле й сучасне. Завдяки знанням історичних цінностей цивілізованого світу та їх вивченню й подальшому аналізу можливе використання інноваційного проекту при проведенні в музеї-галереї лекцій “Історія науки і техніки”. Створення та культурно-педагогічна діяльність Запорізького музею-галереї прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай (www.museum-gallery.org) розкриває сутність і стан наявної проблеми при проектуванні навчальних програм викладання предмета “Історія науки і техніки” в історичних приміщеннях, у яких зберігаються автентичні релікти. Як зазначають О.В. Довженко, В.Л. Шатуновський, “відповіді на запитання, що виникають у зв’язку з майбутнім інженерної освіти, далеко не настільки прості й очевидні, як того хотілося б. Отримати їх можна буде лише в майбутньому в результаті багаторічного пошуку тисяч викладачів, роздумів над ситуацією, і які відтворюються у практиці підготовки інженерних кадрів, що переживає в наші дні процес оновлення” [1, с. 3, 10]. Спираючись на літературу, можемо зазначити, що представники філософії проектування нової генерації уявляють собі культуру як живий організм, що функціонує: “Хочемо чи ні, а наші поняття не обмежуються лише тим, що ми набуваємо в повсякденній сучасній практиці. Усередині нас існують психічні залишки досвіду предків, безпосередня психічна даність, що передує будь-

яким схемам логічного мислення. Це допомагає нам постійно відтворювати своє минуле, підтримувати зв'язок із власними джерелами. Втрата цього означає смерть культури. Ми користуємося тим, витоків чого часто не усвідомлюємо. Ми не повною мірою усвідомлюємо своє істинне коріння” – так В. Даниленко на ґрунті історичного підходу у підручнику “Дизайн” репрезентує авторське трактування широкого історико-культурного матеріалу та наводить сформульований Л. Саллівеном закон природи: “Кожна річ у природі має форму, інакше кажучи, свою зовнішню особливість, що вказує нам, чим саме вона є, в чому її відмінність від нас та інших речей... Всюди й завжди форма іде за функцією – це є закон” [2, с. 13, 73].

Мета статті – дослідити функціональність історичного приміщення, в якому 250 років тому працювали науковці, і відродженого на початку ХХІ ст. як музей-галерея. Приміщення потребує подальшого вивчення з метою збереження історії архітектури Запорізького краю, необхідно розкрити сутність проектної технології художнього дизайну приміщень музеїв технічного профілю при розробці й упровадженні нового змісту освіти.

Приміщення відкрито завдяки родинному переказу, який зберігався по роду Марії Хілтманн та передавався із покоління в покоління: “У маленькій залі з великою аркою, через яку міг проїхати вершник на коні, на березі річки Мокра Московка знаходилася наукова лабораторія з вивчення глини і у 1760 р. прапрадід Марії Хілтманн був у складі наукової експедиції, також працювали німецькі інженери”. У методичному виданні “Міфологія” М.М. Ткач звертає увагу, що “... життя людини у своїх витках невіддільне від свого роду. Тому давні міфи є священним духовним надбанням і скарбом кожного народу. Вони пов'язуються із заповідями предків, родовими традиціями; вони стверджують родову систему цінностей, зумовлюють норми поведінки та вказують шляхи для досягнення ладу в природі й суспільстві людей. Звідси утаємниченість міфу та його доступність лише для посвячених – духовних провідників роду чи племені”[3, с. 4, 5]. Від дня відкриття музею-галереї майже 6 років в історичному приміщенні наукової лабораторії проходять заходи, які популяризують відкриту науку й спрямовані на збереження історії краю. Започаткував свою діяльність музей-галерея відкриттям 18 червня 2008 р. першої тематичної виставки, присвяченої 90-річчю від дня народження Олексія Петровича Бурлая – заслуженого діяча мистецтв, лауреата премії імені Габдулли Тукая. “... Його роботи зберігаються у фондах художнього музею Республіки Татарстан на території Казанського кремля. Сьогодні ними, як великою спадщиною, пишається багатонаціональний народ Татарстану, – записує 23 листопада 2008 р. у книзі відгуків М. Ібрагімов. – Велике вам спасибі за вашу сподвижницьку працю. Ви хранитель не лише пам'яті родового коріння, а й проклали добрий місточок міжнародної співпраці поміж Україною та Республікою Татарстан, де багато років мало місце визнання величезного таланту художника О.П. Бурлая”. Інноваційний проект “Музей і школа” народився після аналізу записів у книгах відгуків, у які відвідувачі записували свої враження після відвідування музею протягом майже двох

років. “Музей і школа” – це інноваційний проект комунікації науки й суспільства, який реалізується у вигляді: лекцій на тему історії науки й техніки; творчих зустрічей; проведення наукових фестивалів і науково-популярних проектів для дітей; знайомства з прикладами візуалізації наукових досягнень у різних країнах. При проведенні таких культурно-педагогічних заходів розглядається взаємозалежність людини – члена суспільства і процесів природи як єдиного організму, який має працювати в нових інформаційних умовах світу й виникла потреба пошуків шляхів самовираження творчості особистості на межі другого й третього тисячоліть. Такий підхід потребує від засновника музею глибокого світоглядного підґрунтя, аби у практичній дизайнерській діяльності стала можливою поява по-справжньому естетично якісного продукту. Обслуговує, фінансує та проводить безкоштовні екскурсії родина Бурлай-Хілтманн. Відвідавши музей-галерею, таку оцінку його роботі дав заслужений працівник освіти України О.М. Андрієнко: “В експозиції відтворено картини з життя мешканців цієї території того часу. Конкретно показано розвиток цегельних заводів, які будували німецькі майстри. Заводи працювали на місцевій глині. Цегла мала різні розміри та неабияку міцність. Пізніше ці заводи відіграли важливу роль у будівництві Олександрівської фортеці та житлових будинків. Вважаю, що територію музею-експозиції потрібно розширяти і зробити його доступним для широкого кола глядачів. Вражений патріотизмом, любов’ю засновників музею до справи своїх предків...” (запис із книги відгуків від 22 січня 2009 р.). У першому фестивалі творчості “Будинок моєї мрії”, який проходив у межах проекту “Музей і школа”, узяли участь понад 500 учасників різного віку. Він відкрив творчі здібності учасників і закінчився виставкою, яка стала підсумком культурно-педагогічної роботи в музеї протягом навчального року. На виставці було відображено історію архітектури Запорізького краю у вигляді картин професійних художників і малюнків учнів. Директор ЗНВК Г.З. Скірко зробила запис про педагогічну діяльність музею-галереї у книзі відгуків: “Сприймання краси як цінності відбувається в ситуаціях прямого або опосередкованого спілкування дітей з природою, творами мистецтва, історією рідного краю. Тому для нас, педагогів Запорізького навчально-виховного комплексу “Мрія”, було справжнім відкриттям, коли ми вперше ознайомились з музеєм-галереєю кераміки та живописної творчості, який відкрився в нашому місті. Ми маємо унікальну можливість познайомити наших вихованців з минулим і показати, що на глибині п’яти метрів під землею продовжує жити своїм життям старе місто Олександрівськ”. Учні, батьки, педагоги дитячої музичної школи № 6, студенти Запорізького музичного училища ім. Платона Майбороди відзначили у своєму записі: “Дякуємо за гостинний прийом, цікаву екскурсію і розповідь про хранителів Запорізької землі та організатора музею кераміки і творів живопису і графіки. Сьогоднішня зустріч надзвичайна, тому що відбулося поєднання історії й музики, і це подарувало нам і нашим дітям позитивні емоції. До нових зустрічей!”. Протягом 2011/12 н. р. в музеї разом із учнями вивчали історію Дніпробуду та Дніпрогесу більше ніж 1000 учасників фестивалю, які

взяли участь у виставці “Мій ДніпроГЕС”. Так у музеї-галереї відзначали 80 років ДніпроГЕСу – грандіозному будівництву ХХ ст. Другого травня 1932 р. пішов перший електричний струм для запуску Запорізького індустріального комплексу. Доктор технічних наук, історик науки і техніки Йохен Хойслер, який ще у 1965–1985 рр. брав участь у періодичних обмінах делегаціями експертів між Німецьким союзом зварної техніки та Інститутом Патона в Києві, займається дослідженнями історії ГОЕЛРО, Дніпробуду та ін., так зазначив у своїй рецензії 1 березня 2012 р. до книги “Музей і школа”: “Жоден історик-теоретик не зміг так вражаюче розповісти про українсько-німецькі історичні зв’язки, як це вдається робити Валентині Бурлай своїм музейним проектом. Її, ще не повністю розкрита, родинна історія розгортається на тлі німецьких Колоністів ХVІІІ ст., а також у зв’язку з будівництвом великої гідростанції – ДніпроГЕС, важливою віхою в електрифікації країни у 30-х рр. ХХ ст. Оскільки будівля музею засвідчує, що німецькі колоністи привезли з собою також мистецтво випалювання цегли, то кераміка складає основу експозиції музею” [4, с. 71]. У травні 2013 р. тематичною виставкою закінчився навчальний рік і фестиваль творчості “Школа майбутнього”, протягом якого більше ніж 600 школярів вивчали в школі та паралельно в музеї історію та промисли Запорізького краю в межах навчальної програми “Я і Україна”. Інформацію про культурно-педагогічні заходи висвітлено на чотирьох мовах на сайті музею-галереї www.museum-gallery.org. У 2013 р. у Парижі у березневому номері міжнародного музейного журналу ICOM (при ЮНЕСКО) вийшла стаття про інноваційний проект “Музей і школа”, в межах якого у 2012/13 н. р. проходив у музеї третій фестиваль мистецтва “Школа майбутнього”. Цей фестиваль знайомив відвідувачів з образотворчим мистецтвом, особливостями використання кольору та забарвлення, мистецтвом як естетичним задоволенням. Адже в сучасному вихованні поняття “естетичне виховання” – необхідна умова духовного збагачення [5, с. 4].

Письменник В.П. Платонов, автор 18 книг, у яких описує історію розвитку космічних досягнень України, дав таку характеристику культурно-педагогічного напрямку розвитку музею-галереї: “Проект “Музей і школа” приватного музею-галереї Валентини Баталкіної (Бурлай) є унікальним, потрібним, здатним розширити уявлення школярів і студентів про рідний край, про навколишній світ, дати нові поняття технічного плану. Тим більше він цінний, що його учасниками стають школярі й педагоги не тільки України, але й країн близького й далекого зарубіжжя. А це говорить, що в музею є майбутнє і що він потрібний і цікавий людям”. Культурно-просвітницькі заходи проходять у музеї-галереї за участю науковців, які на фестивалях можуть вільно розповісти про принципи, цілі й цінність своєї роботи, а це, в свою чергу, пошуки нових способів залучити різну аудиторію у процес пізнання для розвитку науки й новітніх технологій. Наука сьогодні стає відкритою і доступною, а це чинник її успішного розвитку. Відвідавши музей-галерею, Ю.П. Єгоров, доктор філософії в архітектурі, професор ЗДІА (ЗНТУ) і В.А. Кушнеров проаналізували основні питання, пов’язані з науковими і практичними завданнями розвитку

музею-галереї, а саме: збереження родинного переказу, вивчення родового коріння, яке привело до створення родинного музею з “сімейно-історичними” експозиціями сучасного напрямку, представлені інженерно-технічний і художній напрями, які пов’язані з сім’єю Бурлай-Хілтманн: “...музей родинного типу має пізнавальне, історичне, патріотичне й художньо-виховне значення; цінність музею зростає завдяки підвищенню ролі активізації свідомості історичного й духовного зв’язку минулого й сучасного; сімейні релікти й пізнання свого історичного коріння дають змогу будувати правильні відносини між минулим, сучасним і майбутнім”. Створення родинного музею-галереї має на меті збереження історії будівництва (цегельного склепіння – наукової лабораторії, у якому відкрито музей-галерею), історії архітектури, зразків будівельної кераміки, матеріалів з історії цегельні Запорізького краю та історії виготовлення кераміки. Такий творчий підхід до збереження історії краю спрямований на збереження історії науки й техніки. Нині художнє виховання прищеплюється лише при навчанні митців. Найважливіше життєве завдання, ефективний інструмент родинного музею-галереї і головна мета створення музею – щоб у кожному предметі, будь то цегла чи черепиця, була наявна естетична складова. Старший педагог музичних шкіл № 5 і № 6 з досвідом роботи понад тридцять років О.В. Рибалова так зазначила про музичні концерти в музеї-галереї – співпрацю батьків, учнів і вчителів музичних шкіл: “Педагогіка визначається відповідями на чотири питання: кого вчити, для чого вчити, чому вчити і як вчити (Р. Коган). Завдання одне: за допомогою мистецтва виявити початкову геніальність виконавців і слухачів, їх неймовірні можливості сприйняття тієї космічної енергії, яка породила Баха і Шекспіра, Моцарта і... кожного з нас”.

Створення музею та його культурно-педагогічна діяльність тісно пов’язана з історією розвитку науки й техніки Запорізького краю. Вивчення історії культури краю дає можливість зробити хронологічно-науковий підхід у вирішенні питань з підготовки експозицій виставок у музеї-галереї відповідного етапу розвитку суспільства й відобразити стан розвитку науки і техніки за період з X до XXI ст. у Північному Причорномор’ї. Експозиції музею дають можливість краще розкрити еволюцію, закономірності, місце й роль науки й техніки в системі суспільних відносин та показують її творчу й руйнівну силу. У музеї проходять зустрічі з науковцями, педагогами, істориками і проводяться культурно-просвітницькі заходи, лекції для молоді, школярів, студентів з метою популяризації науки. Зустрічі молодого покоління з художниками, педагогами, науковцями старшого покоління, дитячі музичні концерти за участю учнів і старших педагогів дають можливість виховати повагу до старшого покоління і до історії – науку про природу й людину. В умовах інформаційного суспільства й комп’ютеризації популяризація науки та вивчення історії науки й техніки допомагає сформувати особистість, підвищити рівень культури спеціаліста й усього суспільства; впливає на задоволення суспільних потреб та відносин між людьми, а це водночас збереження культурних цінностей для нащадків, яке допомагає сформувати розвиток творчих здібностей спеціаліста. Вивчення предмета “Історія науки і техніки” в музеях

технічного профілю має на меті виробити критичний підхід до накопичених знань, надати можливість здобувати нові знання не тільки в обраній спеціальності, а й у суміжних з нею спеціальностях. Допомога майбутньому спеціалісту осмислити, що розвиток науки й техніки є важливим явищем у культурі людства й вивчення предмета “Історія науки й техніки” розширює світогляд і наближає до більш глибокого вивчення предмета його спеціальності, професійної зацікавленості. Самовиховання моральної і професійної культури, відповідальність за наслідки науково-технічної діяльності – це допомога в подоланні вузької професійної освіти й розширення гуманістичного осмислення, яке сприятиме вивченню історії – наслідків науково-технічної діяльності людства. Це, в свою чергу, сприятиме осмисленню і самовихованню моральної і професійної культури, моральної відповідальності за наслідки науково-технічного прогресу. Вивчення предмета історії розвитку науки й техніки паралельно з навчальними закладами у приміщеннях музеїв технічного профілю дасть можливість вивчати нові предмети, які навчать спеціаліста прогнозувати можливі негативні наслідки людської діяльності в цілому на планету Земля й на Космос, забруднення природи й навколишнього середовища, негативний вплив на людину наслідків розвитку техніки.

Вивчення історії науки й техніки сприяє розвитку творчих здібностей у молодого спеціаліста, збагаченню й розкриттю таланту як у наукових працівників, інженерно-технічних працівників, так і в молодого спеціаліста, студента, учня.

Відповідна методологічна підготовка наукових спеціалістів, яка повинна спиратися на вивчення предмета історії науки й техніки, дасть можливість використовувати природне середовище, розвивати напрями науково-технічного прогресу, створювати новітні технології для задоволення потреб людства, вбачаючи людину й природне середовище як єдиний організм. Прагнення досягти гармонії між людиною й навколишнім середовищем для втілення наукових ідей з метою збереження навколишнього середовища. Засвоєння предмета “Історія науки і техніки” та вивчення матеріалів про долю вчених, про яких у технічних музеях зберігаються фотоматеріали, оригінали документів, особисті речі, наукові праці, сформують духовність, гуманістичне уявлення про наукові досягнення і втілення наукової думки.

Така методологія сприятиме формуванню особистості і втіленню накопичених знань у практичну діяльність, формуванню нового світогляду й мислення. Основними напрямками культурно-педагогічної діяльності в музеї є інформування, навчання, розвиток творчих начал, спілкування та відпочинок. Так науковці трактують види діяльності музеїв:

Інформування – це перша сходинка в засвоєнні музейної інформації (перші відомості про музей, його колекції, окремі музейні предмети, про їх зміст та пов’язані з профілем музею експозиції), різні напрями його діяльності. Знайомство починається з лекцій і консультацій. Інформаційне обслуговування включає в себе різні методи висвітлення необхідних даних про музей відвідувачам за допомогою планів, путівників і відеопоказу. Інформаційні системи мають відображення експонатів та його описання.

Навчання – друга сходинка у засвоєнні музейної інформації на підставі додаткових занять, паралельно з навчальними закладами. Цьому передують підготовка музейно-педагогічних програм, які базуються на знайомстві та вивченні музейних предметів-оригіналів. Відрізняються ці заняття від типових своєю добровільністю. Особливість їх закладена в можливості реалізувати свої здібності та задовольнити зацікавленість. Навчання можна здійснити у вигляді екскурсії, музейних уроків і творчих занять.

Розвиток творчих начал – найвищий щабель у засвоєнні музейної інформації. Розвиток творчості має на увазі використання потенціалу музею, зосередженого в пам'ятках матеріальної і духовної культури, для виявлення здібностей і розкриття творчої особистості. У музеї є особливі умови для стимулювання творчого процесу. Найбільш дієвий – “входження” в систему найкращих образів, традицій, прикладів культури минулого. Цей напрям може бути реалізований у студії, творчій лабораторії або фестивалі, вікторині, історичній грі тощо.

Фестиваль – це дійство з широким колом учасників, який супроводжується показом і переглядом різних видів мистецтва або робіт, виконаних учасниками.

Для подальшого вивчення та збереження історії краю треба продовжувати культурно-просвітницьку роботу в музеї та одночасно проводити наукові дослідження. Аналізуючи видання, на які здійснені посилання, про досвід роботи наукових установ, які планують систему освіти та вже сформулювали в методичних виданнях основні вимоги до сучасної моделі виховання молоді, висновки робити про виконану культурно-педагогічну працю музею-галереї сьогодні ще неможливо, треба продовжувати дослідження. Один із інноваційних проектів взаємодії науки й суспільства розглядається на прикладі створення та діяльності протягом 6 років Запорізького музею-галереї прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай та інноваційного проекту “Музей і школа”. Художнє оформлення експозицій музею-галереї та дизайн інтер'єру й екстер'єру мають особливе значення для сприйняття музейних експозицій. На початку ХХІ ст. в умовах нових інформаційних технологій підхід до культурно-педагогічної діяльності потребує інноваційних проектів. Так, про сферу дизайнерської діяльності інтегровано на початку третього тисячоліття у дизайнерсько-мистецьку діяльність – “сучасне мистецтво” – В. Даниленко зазначає: “Дизайн цієї доби трактується як художньо-технічна діяльність людей перехідного часу, коли відбувається трансформація індустріального суспільства з його культурою модерністського зразка на інше суспільство з іншою культурою, до якої людство не дібрало остаточної назви, але зосередилося на інформаційних та екологічних пріоритетах” [2, с. 3]. Технічна естетика в дизайні приміщення музею-галереї (Музей технічного профілю України) формує гармонійне предметне середовище, а це, в свою чергу, поєднує утилітарні й естетичні принципи та позитивно впливає на засвоєння предмета “Історія науки і техніки”. Особливе місце в експозиції музею займає будівельна кераміка й металеві предмети, які збереглися в самому приміщенні наукової лабораторії. Це цегла, виготовлена руками із глини різного кольору. Цікавою для дослідників є цегла, з якої збудо-

вана “Велика арка”. Вона має рожевий шар обпалу до 1 мм. Така цегла після обпалу залишилася всередині яскраво-жовтою, виглядає надзвичайно привабливо та викликає зацікавленість у відвідувача.

Висновки. Виховання середовищем, обстановкою, речами, що збагачують духовне життя людини, – одна з найтонших сфер педагогічного процесу. Середовище – це сукупність природних умов, у яких відбувається життєдіяльність організму, та соціально-побутові умови, в яких проходить життя людини. Отже, необхідність художнього проектування в приміщеннях музеїв технічного профілю – це новий творчий метод підходу до питань інноваційного проектування дизайну з метою збереження архітектури краю. У таких приміщеннях необхідно проводити зустрічі з популяризації відкритої науки та лекції з вивчення предмета “Історія науки і техніки”. Висвітлення проблеми культурно-освітньої діяльності музеїв знайшло відображення у методичному виданні “Музейна педагогіка” під редакцією А.Н. Морозової, О.В. Мельникової. Так зазначили автори: “Найчастіше вдалі форми мають комплексний характер. Як і напрями, вони рухливі, вдосконалюються і розвиваються; вони відбувалися десятиліттями і змінювалися з часом під впливом історичних обставин, наукових пошуків і розробок, запитів соціуму. Основний принцип будь-якої форми культурно-освітньої діяльності – надання відвідувачам можливості займатися тим, що їх цікавить, створення умов для самореалізації. Важливо враховувати психологічні особливості різних типів і категорій музейної аудиторії. Ефективність такої роботи залежить і від взаємодії музею з освітніми установами, інтеграції освітньої та музейної педагогіки” [7, с. 7, 8]. Щодо питань діяльності музеїв, то науковці доводять: “Музей є спеціалізованим інститутом, який задовольняє суспільні потреби у зберіганні та використанні предметів реального світу, як елементів історичної пам’яті, документальних засобів соціальної інформації, естетичних цінностей” [8, с. 23]. Велика увага вчених останнім часом зосереджується переважно на розробці і впровадженні нового змісту освіти, інноваційних технологій, новій системі оцінювання. Культурно-педагогічні заходи в музеї-галереї – це бачення підходу до нової культури, яка б мала більше людськості, більше проявів індивідуального.

Список використаної літератури

1. Довженко О.В. Современные методы и технология обучения в техническом вузе / О.В. Довженко, В.Л. Шатуновский. – М., 1990. – С. 3–10.
2. Даниленко В. Дизайн / В. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003 – С. 13; 73.
3. Ткач М. Міфологія / М.М. Ткач. – К., 2011. – С. 4–5.
4. Баталкіна В. Музей і школа / В. Баталкіна // Запорізький музей-галерея прикладної кераміки та живописної творчості Іллі та Олексія Бурлай. – Д., 2012. – С. 71.
5. Icom news. – 2013. – Vol 66. – № 1. – Р. 4.
6. Юрєнева Т. Музеи мира / Т.Ю. Юрєнева. – М. : Академический проект, 2003. – С. 11–12.
7. Музейная педагогика: Из опыта методической работы / под ред. А.Н. Морозовой, О.В. Мельниковой. – М. : Сфера, 2006. – С. 7–8.
8. Шевченко В.В. Музеезнавство / В.В. Шевченко, І.М. Ломачинська. – К. : Університет “Україна”, 2007. – С. 23.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2014.

Баталкина В.И., Андреева Е.А. Инновационные методы преподавания предмета “История науки и техники”

В статье рассматривается вопрос о направлении деятельности Запорожского музея-галереи прикладной керамики и живописного творчества Ильи и Алексея Бурлай в помещении, которое имеет историческое значение. Поднимается вопрос актуальности работы частного музея-галереи с целью сохранения истории архитектуры края. Изучается развитие керамического производства как одной из составных истории развития науки и техники региона. Освещается параллельное образование в музее технического профиля. Выделены особо важные принципы работы музея творческое развитие и формирование личности с целью внедрения исторических реликвий в новейших технологиях.

Ключевые слова: музей, дизайн, история, коммуникация, наука, технология, параллельное образование.

Batalkina V., Andrieieva E. Innovative methods of teaching “History of science and technology”

This article considers the direction of activity of the museum-gallery of applied ceramics and art creativity of Ilya and Alexey Burlai in a room that has historical significance. There is risen a question of urgency of work of the private museum gallery to preserve architectural history of the region. We study the development of ceramic production as one of the components of the history of science and technology in the region. The article also covers parallel education in museums of technical profile. There are dedicated key principles of the museum - the creative development and formation of personality in order to implement the historical heritage of the newest technologies. Much attention of scientists mainly focused on the development and implementation of new educational content and innovative technology, the new system of evaluation. Cultural and educational activities in the museum-galleries are a vision of a new approach to culture, which has more humanity with more individual features. Aim of creation of museum-gallery opened on June, 18, 2008, is a maintenance of architectural heritage of Zaporozhye region and history of engineering science to which Burley-Hiltmann family is related. The ancient apartment of the museum was found to family legend saved by Maria Hiltmann (Maria Burley since 1938). The legend of the Hiltmann family has it that “In a little hall with a large arch through which a horseman could ride, there was a scientific laboratory on study of day. In 1760 the great-grandfather of Maria Hiltmann participated in scientific expedition and German engineers worked”. Today this apartment situated on the of Mokraya Moskovka river accomodates the private museum-gallery of the applied ceramics and art creativity of Ilya and Aleksey Burley.

Key words: museum, design, history, communication, science, technology, parallel education.